

Cauza C-633/23

Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție

Data depunerii:

23 octombrie 2023

Instanța de trimitere:

Cour d'appel de Bruxelles (Belgia)

Data deciziei de trimitere:

18 octombrie 2023

Reclamante:

Electrabel SA

Fédération belge des entreprises électriques et gazières

Organisatie voor Duurzame Energie Vlaanderen ASBL

Wind4Wallonia 2 SA

Luminus SA

EDF Belgium SA

Activent Wallonie SCRL

Eol'Wapi

Lumiwind C

Luminus Wind Together SC

Pârâtă:

Commission de Régulation de l'Électricité et du Gaz (CREG)

Intervenient:

État belge

Obiectul procedurii principale

Anularea Deciziei Commission de Regulation de l'Électricité et du Gaz (Comisia de Reglementare a Energiei Electrice și a Gazelor Naturale) (denumită în continuare „CREG”) (B) 2511 din 28 februarie 2023 privind modelul de declarație care trebuie întocmită de debitorii taxei instituite în cadrul plafonului pe veniturile de pe piață ale producătorilor de energie electrică (denumită în continuare „decizia atacată”). Decizia atacată este disponibilă la următoarea adresă de internet: <https://www.creg.be/fr/publications/decision-b2511>.

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Prin adoptarea Regulamentului (UE) 2022/1854 din 6 octombrie 2022 privind o intervenție de urgență pentru abordarea problemei prețurilor ridicate la energie (denumit în continuare „Regulamentul 2022/1854”), Consiliul Uniunii Europene a înțeles, în contextul creșterii bruște a prețurilor, „a atenua efectele prețurilor ridicate ale energiei prin măsuri excepționale, specifice și limitate în timp” (articolul 1 din acest regulament). În ceea ce privește piața energiei electrice, regulamentul menționat prevede în special stabilirea unui plafon obligatoriu pe veniturile de pe piață și norme privind distribuția veniturilor excedentare (a se vedea capitolul II secțiunea 2, în special articolele 6 și 7 din același regulament).
- 2 În temeiul articolului 2 punctul 5 din Regulamentul 2022/1854, „«venit de pe piață » înseamnă venitul realizat pe care un producător îl obține în schimbul vânzării și livrării de energie electrică în Uniune, indiferent de forma contractuală în care are loc un astfel de schimb, inclusiv contractele de achiziție de energie electrică și alte operațiuni de acoperire împotriva fluctuațiilor de pe piața angro de energie electrică, excluzând orice sprijin acordat de statele membre”. „[V]enituri excedentare” înseamnă o diferență pozitivă între veniturile de pe piață ale producătorilor per MWh de energie electrică și plafonul pe veniturile de pe piață de 180 EUR/MWh de energie electrică [prevăzut la articolul 6 alineatul (1)]” (articolul 2 punctul 9 din Regulamentul 2022/1854);
- 3 Articolul 6 alineatul (1) din acest regulament prevede că „[v]eniturile de pe piață ale producătorilor obținute din producerea de energie electrică din sursele menționate la articolul 7 alineatul (1) [și anume energia nucleară, eoliană, solară, geotermală și energia hidroelectrică fără rezervor, combustibili din biomasă cu excepția biometanului, deșeuri, lignit, produse din țiței și turbă] se plafonează la maximum 180 EUR per MWh de energie electrică produsă”.
- 4 Principiul reținut este, așadar, acela că statele membre vor capta veniturile ce depășesc un anumit nivel realizate de participanții la piața energiei electrice care beneficiază de prețuri excepțional de ridicate ale acesteia având în vedere sistemul de stabilire a prețului energiei electrice pe piața angro pentru ziua următoare fără a suporta o creștere corelativă a costurilor, ceea ce va permite acestor state să finanțeze măsuri specifice în favoarea utilizatorilor. Plafonul reținut este net superior prețurilor medii de vârf de pe piață dinainte de februarie 2022, ideea fiind

că participanții la piață, atunci când au luat deciziile inițiale de a investi, nu au anticipat că vor putea primi astfel de niveluri de venituri, care, prin urmare, constituie venituri extraordinare, printr-un efect de balast.

- 5 La 22 decembrie 2022, legiuitorul belgian, în temeiul Regulamentului 2022/1854, a introdus în Legea din 29 aprilie 1999 privind organizarea pieței energiei electrice (denumită în continuare „Legea privind energia electrică”) un capitol V ter intitulat „Plafon pe veniturile de pe piață ale producătorilor de energie electrică”, compus dintr-un articol 22 ter și un articol 22 quater. Această modificare a fost introdusă prin Legea din 16 decembrie 2022 de modificare a Legii din 29 aprilie 1999 privind organizarea pieței energiei electrice și de introducere a unui plafon pe veniturile de pe piață ale producătorilor de energie electrică (denumită în continuare „Legea din 16 decembrie 2022”).
- 6 Noul articol 22 ter din Legea privind energia electrică introduce un plafon pe veniturile de pe piață ale producătorilor de energie electrică printr-o taxă în beneficiul statului, care reprezintă 100 % din veniturile denumite „excedentare” realizate între 1 august 2022 și 30 iunie 2023 (denumită în continuare „taxa”). „Venituri excedentare” înseamnă venituri care depășesc un plafon stabilit la 130 EUR per MWh de energie electrică [articolul 22 ter alineatul (4) din Legea privind energia electrică]. Articolul 22 ter alineatul (5) din această lege definește veniturile de pe piață ca fiind veniturile realizate pentru fiecare tranzacție de către debitorii în cauză în schimbul vânzării și livrării de energie electrică în perioada vizată. Al doilea paragraf al acestei dispoziții prevede prezumții (în funcție de tipul de instalație de producție) pentru stabilirea acestor venituri. Aceste prezumții se întemeiază în esență pe tranzacțiile pe care se presupune că le-a realizat debitorul (a se vedea punctul 10 și următoarele din prezentul rezumat).
- 7 Articolul 22 ter alineatul (6) din Legea privind energia electrică însărcinează CREG să stabilească modelul declarației și formatul documentelor care trebuie transmise de debitorii taxei în scopul stabilirii acesteia din urmă. În temeiul alineatului (7) al aceluiași articol, CREG trebuie să propună pentru fiecare debitor taxa datorată, fiecare propunere fiind ulterior trimisă Service public fédéral Économie (Serviciul Public Federal pentru Economie) [alineatul (8)]. CREG este, de asemenea, însărcinată cu controlul declarației debitorilor [articolul 22 quater alineatul (1) din Legea privind energia electrică]. După primirea propunerii CREG, Serviciul Public Federal pentru Economie stabilește cuantumul taxei care trebuie plătită [articolul 22 quater alineatul (2) din această lege]. În lipsa depunerii unei declarații de către un debitor în termenul stabilit sau în cazul depunerii unei declarații incomplete, CREG poate propune o taxă din oficiu [articolul 22 ter alineatul (7) al doilea paragraf din legea menționată].
- 8 În temeiul Legii privind energia electrică, CREG a adoptat decizia atacată, a cărei anulare de către instanța de trimitere o solicită reclamantele din litigiul principal, și anume societăți care își desfășoară activitatea în sectorul producerii și furnizării energiei electrice, precum și federații de întreprinderi din sectorul energiei

electrice, în special pentru motivul că această decizie nu ar fi conformă cu Regulamentul 2022/1854.

Principalele argumente ale părților din litigiul principal și aprecierea instanței de trimitere

Cu privire la recurgerea la prezumții pentru determinarea veniturilor

- 9 Reclamantele din litigiul principal critică recurgerea la prezumții pentru determinarea veniturilor pe care producătorii de energie electrică le obțin de pe piață. Decizia atacată preia astfel la nivelul documentelor/informațiilor care trebuie transmise în temeiul modelului de declarație pe care îl stabilește prezumțiile instituite la articolul 22 ter alineatul (5) al doilea paragraf din Legea privind energia electrică. Astfel, atunci când își declară veniturile pe platforma prevăzută în acest scop de CREG, utilizatorul trebuie „să aleagă prezumția (prezumțiile) adecvată(e) dintr-un meniu vertical [...]” (punctul 83 din decizia atacată).
- 10 Prima și a doua prezumție [prevăzute la articolul 22 ter alineatul (5) al doilea paragraf punctele 1° și 2° din Legea privind energia electrică] se aplică centralelor nucleare Doel 3 și 4, Tihange 2 și 3, pe de o parte, și, respectiv, Tihange 1, pe de altă parte. Acestea sunt irefragabile.
- 11 A treia prezumție [articolul 22 ter alineatul (5) al doilea paragraf punctul 3° din Legea privind energia electrică] se aplică instalațiilor care nu sunt vizate de primele două prezumții și a căror producție este acoperită de un contract de achiziție de energie electrică.
- 12 A patra prezumție [articolul 22 ter alineatul (5) al doilea paragraf punctul 4° din Legea privind energia electrică] se aplică instalațiilor care nu fac obiectul primelor trei prezumții și care nu beneficiază de un mecanism de sprijin pentru producție (cu excepția cazului în care acest mecanism prevede că cuantumul sprijinului nu depinde de evoluția prețului energiei electrice).
- 13 A cincea prezumție [articolul 22 ter alineatul (5) al doilea paragraf punctul 5° din Legea privind energia electrică] se aplică instalațiilor care nu fac obiectul primelor patru prezumții.
- 14 Primele cinci prezumții se întemeiază în esență pe ficțiunea conform căreia se consideră că energia electrică a făcut obiectul unei vânzări zilnice la prețul energiei electrice pentru fiecare dintre aceste zile pe o platformă de tranzacționare a energiei electrice, în cazul în care energia electrică este vândută la termen, și că a făcut obiectul unei vânzări pe oră, în cazul în care energia electrică este vândută pe piața pentru ziua următoare.
- 15 Prezumțiile a treia până la a cincea sunt relative dacă debitorul poate face dovada că veniturile de pe piață diferă de cele determinate în temeiul acestor prezumții,

precum și dacă poate oferi o justificare a recurgerii la o strategie de vânzare diferită de cea avută în vedere în prezumția pe care intenționează să o răstoarne [articolul 22 ter alineatul (5) al doilea paragraf punctul 6° din Legea privind energia electrică și punctul 142 din decizia atacată]. Cu toate acestea, răsturnarea acestei prezumții este foarte împovărătoare din punct de vedere administrativ, în măsura în care impune debitorului să facă dovada veniturilor sale reale de pe piață „pentru întregul său parc de producție”, ceea ce vizează, așadar, atât instalațiile supuse sistemului de taxare, cât și celelalte (de exemplu, tehnologiile care utilizează gazele și cărbunele).

- 16 În plus, acest caracter relativ face el însuși obiectul unor noi prezumții irefragabile.
- 17 În primul rând, în temeiul articolului 22 ter alineatul (5) al doilea paragraf punctul 6° litera a), vânzările intragrup „se consideră a fi fost încheiate în sensul [acestui] articol pe baza unui preț [corespunzător] prețului pieței din ziua tranzacției pentru perioada de livrare vizată de tranzacție, astfel cum a fost publicată de o platformă de tranzacționare a blocurilor de energie care operează în Belgia”. Or, o tranzacție intragrup poate avea loc la un cost mai mic decât un preț de bursă (lipsa marjei și/sau limitarea costurilor legate de o producție și de consum pe un site comun) sau poate depinde de un preț de bursă nepublicat în Belgia.
- 18 În al doilea rând, în conformitate cu litera b) a acestei dispoziții, „orice volum de energie electrică produs și vândut, dar care nu a fost vândut la termen, se consideră vândut la prețul de referință al pieței”, definit la articolul 2 punctul 40° din Legea privind energia electrică ca fiind un preț de bursă zilnic (și, prin urmare, foarte sensibil la fluctuațiile prețurilor susceptibile să determine o depășire mai frecventă a plafonului și, prin urmare, o taxare mai mare). Or, este posibil ca un volum de energie electrică nevândut la termen să fi fost vândut pe bază contractuală fără referință bursieră sau fără referință bursieră zilnică.
- 19 În al treilea rând, litera d) a dispoziției menționate prevede că „se consideră că volumul de energie electrică vândut pe piața pentru ziua următoare a făcut obiectul unei tranzacții pentru fiecare perioadă de livrare de o oră”. Această prezumție poate conduce la luarea în considerare a veniturilor nerealizate (a se vedea punctul 21 din prezentul rezumat).
- 20 Ținând seama de aceste trei prezumții aplicabile la răsturnarea celei de a treia până la a cincea prezumții menționate mai sus, reclamantele consideră că întregul sistem este guvernat de prezumții și că nu permite, așadar, luarea în considerare a veniturilor obținute în mod real.
- 21 Acest sistem ar avea, așadar, drept consecință luarea în considerare a unor venituri fictive, fără posibilitatea producătorilor de energie electrică de a-și dovedi veniturile reale din moment ce aceste prezumții ar fi, în definitiv, irefragabile. Astfel, prezumțiile ar conduce la o taxare în cazul depășirii plafonului într-o zi sau într-o oră din perioada respectivă, chiar dacă prețul perceput în mod real ar fi un

preț mediu inferior plafonului sau un preț fix inferior plafonului. Scopul real al acestui sistem ar fi majorarea impozitului fără a se lua în considerare veniturile efectiv realizate.

- 22 Or, plafonarea instituită prin Regulamentul 2022/1854 ar viza veniturile obținute efectiv de producătorii de energie electrică și ar fi aplicabilă pe tranzacție. În temeiul caracterului obligatoriu și al efectului direct al acestui regulament, precum și al principiilor supremației și efectivității dreptului Uniunii, CREG avea obligația de a aplica regulamentul menționat și trebuia să înlăture dispozițiile naționale (în speță prezumțiile) contrare normelor de drept al Uniunii.
- 23 Potrivit CREG, Regulamentul 2022/1854 are ca obiectiv stabilirea unei plafonări obligatorii maxime a veniturilor de pe piața energiei electrice, însă fără armonizare: prin urmare, statele membre au păstrat competența de a adopta diferite măsuri, ceea ce au făcut, măsurile adoptate variind foarte mult de la un stat membru la altul, în special în ceea ce privește nivelul plafonării, perioadele de aplicare și altele.
- 24 În plus, considerentul (37) al Regulamentului 2022/1854 prevede în mod expres că statele membre vor putea utiliza estimări rezonabile pentru calcularea plafonului pe veniturile de pe piață.
- 25 Este ceea ce ar fi făcut legiuitorul prin recurgerea la prezumțiile în litigiu, care se impuneau din moment ce nu este posibil din punct de vedere tehnic să se conecteze în mod cert fiecare electron de energie electrică injectat în cadrul unei tranzacții cu un preț.
- 26 Acest sistem nu ar conduce la venituri fictive, ci ar realiza estimări pentru stabilirea plafonului veniturilor, care este, în orice caz, mult mai ridicat decât ceea ce producătorii puteau spera să obțină pe piață înainte de criza energiei.
- 27 Deși CREG nu contestă că prezumțiile privind centralele nucleare sunt efectiv irefragabile, susține că acestea din urmă se aliniază la strategii de vânzare convenite anterior cu operatorii centralelor în cauză și aplicate de mai mulți ani (în vederea perceperii de redevențe), ceea ce nu poate fi considerat nerezonabil.
- 28 În ceea ce privește celelalte prezumții, acestea ar fi relative în temeiul articolului 22 ter alineatul (5) al doilea paragraf punctul 6° din Legea privind energia electrică. În cazul în care trebuie făcută dovada veniturilor reale pentru întregul parc de producție (prin urmare, nu numai pentru instalațiile supuse taxării), ar fi vorba despre o cerință rezonabilă menită să evite transferurile artificiale de venituri între instalații. Această dispoziție ar urmări de asemenea să împiedice debitorii care aparțin aceluiași grup să eludeze taxa prevăzând în mod fictiv un preț de tranzacție inferior plafonului [strategie prevăzută de altfel la articolul 6 alineatul (3) din Regulamentul 2022/1854]. În ceea ce privește celelalte norme prevăzute la articolul 22 ter alineatul (5) al doilea paragraf punctul 6° din Legea privind energia electrică, acestea nu ar echivala cu impozitarea unor venituri fictive, ci ar urmări să permită aplicarea taxei per tranzacție

- 29 État belge (statul belgian) adaugă că Regulamentul 2022/1854 nu a stabilit el însuși o regulă specifică de calcul al cuantumului veniturilor excedentare și că Comisia nu a oferit orientări în această privință, contrar celor prevăzute de acest regulament. Prin urmare, revenea statelor membre sarcina de a stabili o astfel de regulă și rezultă din considerentul (37) al regulamentului menționat că, în acest scop, erau autorizate să utilizeze estimări rezonabile precum prezumțiile în litigiu.
- 30 Recurgerea la prezumții ar permite atenuarea dificultăților tehnice legate de stabilirea precisă a prețului pentru fiecare MW/h vândut și livrat în perioada de aplicare a taxei. De asemenea, ar fi vorba despre reducerea sarcinii administrative a debitorilor și a entităților publice însărcinate cu aplicarea taxei.
- 31 În ceea ce o privește, instanța de trimitere arată că, din cauza diferențelor în ceea ce privește modul în care sunt organizate piețele angro de energie electrică în statele membre și a caracteristicilor locale, prin Regulamentul 2022/1854, li se recunoaște statelor membre un rol în modul de punere în aplicare a plafonării, ceea ce implică faptul că acest regulament a trebuit să facă obiectul unor măsuri naționale în fiecare stat membru.
- 32 Instanța de trimitere observă de asemenea, în această privință, lipsa unor orientări din partea Comisiei pentru punerea în aplicare a plafonului obligatoriu, prevăzute totuși la articolul 6 alineatul (5) din Regulamentul 2022/1854.
- 33 Aceasta constată însă că sistemul instituit de legiuitorul belgian la articolul 22 ter din Legea privind energia electrică și pe care se întemeiază decizia atacată în modelul său de declarare a veniturilor, care constituie etapa prealabilă stabilirii taxei datorate de fiecare debitor, are la bază un ansamblu sau o cascadă de prezumții, de la care debitorul nu se poate sustrage niciodată complet, cu consecința că nu este în măsură să își declare veniturile reale obținute efectiv. Astfel, prezumțiile se întemeiază pe strategii de vânzare teoretice, fără legătură cu realitatea strategiilor și a vânzărilor producătorilor, în condițiile în care dispozițiile Regulamentului 2022/1854 tind să indice că respectivul calcul al veniturilor excedentare se face pornind de la veniturile de pe piață obținute în mod real. Instanța de trimitere se întemeiază în această privință pe formularea următoarelor dispoziții din acest regulament (sublinierea instanței de trimitere):
- potrivit articolului 2 punctul 5, „venit de pe piață înseamnă **venitul realizat** pe care un producător îl obține în schimbul vânzării și livrării de energie electrică în Uniune, indiferent de forma contractuală în care are loc un astfel de schimb, inclusiv contractele de achiziție de energie electrică și alte operațiuni de acoperire împotriva fluctuațiilor de pe piața angro de energie electrică, excluzând orice sprijin acordat de statele membre”;
 - potrivit articolului 2 punctul 9, „venituri excedentare înseamnă o diferență pozitivă **între veniturile de pe piață ale producătorilor** per MW/h de energie electrică și plafonul pe veniturile de pe piață de 180 EUR/MW/h de energie electrică [prevăzut la articolul 6 alineatul (1)]”;

– articolul 6, intitulat „Plafonul obligatoriu pe veniturile de pe piață”, prevede:

„(1) **Veniturile de pe piață ale producătorilor obținute** din producerea de energie electrică din sursele menționate la articolul 7 alineatul (1) se plafonează la maximum 180 EUR per MW/h de energie electrică produsă.

(2) Statele membre se asigură că plafonul pe veniturile de pe piață vizează toate veniturile de pe piață ale producătorilor [...];”

– articolul 7, intitulat „Aplicarea plafonului pe veniturile de pe piață în cazul producătorilor de energie electrică”, prevede:

„Plafonul pe **veniturile de pe piață** prevăzut la articolul 6 se aplică **veniturilor de pe piață obținute din vânzarea** energiei electrice produse din următoarele surse: [...]”.

34 Pe de altă parte, însăși filosofia sistemului instituit, și anume fixarea unui plafon pe veniturile de pe piață și posibilitatea statelor membre de a capta veniturile care depășesc acest plafon, pare în mod necesar să se refere la venituri efectiv realizate. Astfel, captarea veniturilor nerealizate ar putea apărea ca o contradicție.

35 Potrivit instanței de trimitere, acest lucru pare să fie confirmat în special de considerentul (30) al Regulamentului 2022/1854:

„Plafonul pe veniturile de pe piață ar trebui să se aplice în funcție de veniturile de pe piață, mai degrabă decât în funcție de veniturile totale din producție (care includ alte surse potențiale de venituri cum ar fi primele fixe), pentru a se evita un impact semnificativ asupra rentabilității preconizate inițial a unui proiect. Indiferent de forma contractuală în care poate avea loc tranzacționarea energiei electrice, **plafonul pe veniturile de pe piață ar trebui să se aplice numai veniturilor de pe piață realizate. Acest lucru este necesar pentru a se evita prejudicierea producătorilor care nu beneficiază efectiv de prețurile actuale ridicate ale energiei electrice** din cauza faptului că și-au acoperit veniturile împotriva fluctuațiilor de pe piața angro de energie electrică. **Prin urmare, în măsura în care obligațiile contractuale existente sau viitoare**, cum ar fi contractele de achiziție de energie electrică din surse regenerabile și alte tipuri de contracte de achiziție de energie electrică sau de acoperire a riscurilor la termen, **conduc la venituri pe piață obținute din producția de energie electrică mai mici sau egale cu plafonul pe veniturile de pe piață, veniturile în cauză nu ar trebui să fie afectate de prezentul regulament.** Așadar, măsura prin care se introduce plafonul pe veniturile de pe piață nu ar trebui să descurajeze participanții la piață să își asume astfel de obligații contractuale.” (sublinierea instanței de trimitere).

36 Această instanță arată că considerentul (37) enunță în schimb că:

„Pentru a asigura aplicarea efectivă a plafonului pe veniturile de pe piață, producătorii, intermediarii și participanții la piață relevanți ar trebui să furnizeze

datele necesare autorităților competente din statele membre și, după caz, operatorilor de sistem și operatorilor pieței de energie electrică desemnați. **Având în vedere numărul mare de tranzacții individuale pentru care autoritățile competente din statele membre trebuie să asigure aplicarea plafonului pe veniturile de pe piață, autoritățile respective ar trebui să aibă posibilitatea de a utiliza estimări rezonabile pentru calcularea plafonului pe veniturile de pe piață.**” (sublinierea instanței de trimitere).

- 37 Pe lângă faptul că instanța de trimitere nu înțelege în ce temei un considerent ar putea afecta dispozițiile unui regulament, aceasta nu este întotdeauna convinsă că posibilitatea evocată de a lăsa statele membre să recurgă la estimări le permite să prevadă un sistem întemeiat numai pe prezumții irefragabile sau pe prezumții parțial relative, dar într-un mod care să permită menținerea unor elemente teoretic predeterminate (irefragabile) de către statul membru, fără a lua în considerare veniturile obținute în mod real.
- 38 În ceea ce privește argumentele invocate de CREG și de statul belgian referitoare la dificultățile tehnice și la reducerea sarcinii administrative a debitorilor, instanța de trimitere consideră că, deși pot justifica utilizarea prezumțiilor (sau mai degrabă a estimărilor), acestea nu pot explica caracterul irefragabil al acestora, iar debitorii ar trebui să fie autorizați să își documenteze strategiile de vânzare reale și veniturile efective, în orice caz în care legătura dintre instalațiile tehnice și condițiile de vânzare se dovedește posibilă.
- 39 Instanța de trimitere arată de asemenea că nu reiese nicidecum din raportul Comisiei că toate statele membre ar fi adoptat un sistem întemeiat pe prezumții, Belgia părând relativ izolată în alegerea sa.
- 40 Sistemul prezumțiilor în vederea determinării teoretice a veniturilor care servesc drept bază de calcul al taxei, precum cel instituit prin articolul 22 ter din Legea privind energia electrică, și pe care se întemeiază decizia atacată, ridică problema interpretării care trebuie dată articolelor 6, 7 și 8 coroborate cu articolul 2 punctele 5 și 9 din Regulamentul 2022/1854, pentru a stabili dacă aceste dispoziții autorizează un astfel de sistem. Prin urmare, instanța de trimitere consideră necesar, pentru a pronunța o hotărâre, să solicite Curții să se pronunțe cu privire la acest aspect.

Cu privire la perioada vizată de decizia atacată

- 41 Anumite reclamante invocă nelegalitatea deciziei atacate în măsura în care aceasta stabilește un model de declarație și formatul documentelor care trebuie transmise „pentru perioada cuprinsă între 1 august și 31 decembrie 2022 inclusiv”, în condițiile în care, în temeiul articolului 22 alineatul (2) litera c), Regulamentul 2022/1854 impune un plafon pe venituri numai începând de la 1 decembrie 2022 (contrar propunerii de regulament care lăsa statelor membre posibilitatea de a prevedea o aplicare anticipată).

- 42 Acestea arată că o aplicare anticipată a plafonului constituie o încălcare a principiului general de drept al Uniunii al securității juridice și al încrederii legitime. Pe de altă parte, această aplicare anticipată are consecințe practice considerabile, întrucât luna august 2022 a fost luna în care prețurile energiei electrice au atins niveluri record .
- 43 Acestea adaugă că legiuitorul nu a indicat motivul pentru care intenționa să confere un efect anticipat Regulamentului 2022/1854.
- 44 CREG răspunde că, în materie de politică economică, intervenția Uniunii Europene [în speță cea a Consiliului în temeiul articolului 122 alineatul (1) TFUE în cazul unor dificultăți de aprovizionare cu anumite produse, în special în domeniul energiei] se limitează la o coordonare a politicilor economice care lasă intactă puterea suverană a statelor membre în materie fiscală, astfel încât legiuitorul național belgian putea interveni în această materie prin adoptarea unei măsuri „complementare” în temeiul autonomiei sale fiscale.
- 45 De altfel, însuși Regulamentul 2022/1854 nu ar implica o uniformizare a impozitării veniturilor excedentare, ci s-ar limita la asigurarea unei coordonări a reacțiilor statelor membre, care continuă să beneficieze de o marjă largă de manevră pentru a oferi un răspuns eficient la situație, ținând seama de particularitățile pieței lor energetice naționale.
- 46 Statul belgian precizează că acest regulament nu a interzis nicidecum Belgiei să adopte măsuri fiscale aplicabile unei perioade anterioare datei de 1 decembrie 2022, în speță perioadei care a început la 1 august 2022.
- 47 Legitimitatea exercitării de către Belgia a competenței sale fiscale proprii pentru această perioadă este, în opinia reclamantelor, conformă cu principiile subsidiarității și proporționalității.
- 48 Statul belgian se referă de asemenea la articolul 8 alineatul (1) din Regulamentul 2022/1854 în temeiul căruia statele membre pot „să mențină sau să introducă măsuri care limitează și mai mult veniturile de pe piață ale producătorilor care produc energie electrică din sursele enumerate la articolul 7 alineatul (1), inclusiv posibilitatea de a face diferența între tehnologii, precum și veniturile de pe piață ale altor participanți la piață, inclusiv ale celor care își desfășoară activitatea în domeniul tranzacționării energiei electrice” și, prin urmare, pot extinde plafonul la o perioadă anterioară celei prevăzute de acest regulament.
- 49 În ceea ce privește împrejurarea că posibilitatea aplicării anticipate voluntare a regulamentului menționat prevăzută în propunerea de regulament nu a fost preluată în textul final, aceasta s-ar explica prin inutilitatea unei astfel de dispoziții exprese și nu ar constitui o dovadă că legiuitorul european ar fi intenționat să interzică o aplicare anticipată în timp a regimului de plafonare a veniturilor.
- 50 Instanța de trimitere constată că perioada vizată de decizia atacată rezultă din articolul 22 ter alineatul (1) din Legea privind energia electrică, care prevede că

„prezentul articol instituie un plafon privind veniturile [...] realizate între 1 august 2022 și 30 iunie 2023 [...]” și că în expunerea de motive a acestei legi se arată că aceasta „asigură punerea în aplicare parțială a Regulamentului [2022/1854]”, întrucât caracterul „parțial” al executării reiese din faptul că Legea din 16 decembrie 2022 urmărește să asigure punerea în aplicare a Regulamentului 2022/1854 numai în ceea ce privește energia electrică (capitolul II din acest regulament), și nu în ceea ce privește petrolul, gazele și cărbunele” (capitolul III din regulamentul menționat).

- 51 Această instanță precizează că legiuitorul belgian nu a indicat motivul pentru care a intenționat să stabilească data intrării în vigoare a taxei la o dată diferită de cea prevăzută de Regulamentul 2022/1854 și că teza susținută de CREG și de statul belgian, potrivit căreia regimul taxei ar avea o natură hibridă (măsură națională între 1 august și 30 noiembrie 2022, apoi punere în aplicare a Regulamentului 2022/1854 începând cu 1 decembrie 2022) nu reiese nici din examinarea lucrărilor pregătitoare.
- 52 Potrivit instanței de trimitere, articolul 22 alineatul (2) din acest regulament, care, stabilind data intrării în vigoare a plafonării veniturilor excedentare la 1 decembrie 2022, asigură o coordonare între statele membre, s-ar putea opune unor măsuri naționale care asigură punerea în aplicare a sistemului începând de la o dată anterioară.
- 53 Această instanță se referă în această privință la considerentul (11) al regulamentului menționat, care enunță că „[i]ntroducerea necoordonată a unor plafoane pentru veniturile de pe piață obținute din energia electrică [...] poate conduce la denaturări semnificative între generatori din Uniune”. Aceasta se referă de asemenea la principiile supremației și efectivității dreptului Uniunii, precum și la principiul cooperării loiale dintre Uniune și statele membre.
- 54 În ceea ce privește articolul 8 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul 2022/1854, instanța de trimitere nu realizează în mod clar dacă posibilitatea lăsată statelor membre „să mențină sau să introducă măsuri care limitează și mai mult veniturile de pe piață ale producătorilor care produc energie electrică” o include pe cea de a pune în aplicare un regim de plafonare înainte de data intrării în vigoare a acestui regulament, având în vedere tocmai faptul că dispozițiile regulamentului menționat referitoare la plafonare (inclusiv articolul 8 din acesta) se aplică numai de la 1 decembrie 2022 până la 30 iunie 2023.
- 55 În aceste împrejurări, instanța de trimitere consideră necesar să solicite Curții să se pronunțe cu privire la interpretarea care trebuie dată articolelor 6, 7, 8 și 22 din Regulamentul 2022/1854 coroborate cu principiile supremației și efectivității dreptului Uniunii și cu principiul cooperării loiale, pentru a stabili dacă aceste dispoziții se opun unor măsuri naționale care prevăd punerea în aplicare a unei plafonări a veniturilor excedentare ale producătorilor de energie electrică începând cu o dată anterioară celei prevăzute de acest regulament.

Întrebările preliminare

- 1) Articolele 6, 7 și 8 din Regulamentul 2022/1854 al Consiliului din 6 octombrie 2022 privind o intervenție de urgență pentru abordarea problemei prețurilor ridicate la energie coroborate cu articolul 2 punctele 5 și 9, în lumina tuturor considerentelor sale și coroborate în special cu articolul 288 TFUE și cu articolul 6 TUE, trebuie interpretate în sensul că se opun aplicării unor măsuri naționale, precum cele prevăzute la articolul 22 ter, în special alineatul (5) al doilea paragraf din Legea privind energia electrică, care prevăd că plafonul prevăzut la articolul 6 din regulament se transpune într-o taxă pe veniturile excedentare ale producătorilor de energie electrică, atunci când caracterul excedentar al veniturilor în raport cu plafonul stabilit se decide pornind de la veniturile de pe piață determinate, pentru anumite instalații, pe baza unor prezumții irefragabile care calculează venituri teoretice [conform articolului 22 ter alineatul (5) al doilea paragraf punctele 1° și 2° din Legea privind energia electrică], împiedicând debitorii taxei să declare și să își valorifice veniturile reale?
- 2) Articolele 6, 7 și 8 din Regulamentul 2022/1854 al Consiliului din 6 octombrie 2022 privind o intervenție de urgență pentru abordarea problemei prețurilor ridicate la energie coroborate cu articolul 2 punctele 5 și 9, în lumina tuturor considerentelor sale și coroborate în special cu articolul 288 TFUE și cu articolul 6 TUE, precum și cu principiul proporționalității trebuie interpretate în sensul că se opun aplicării unor măsuri naționale, precum cele prevăzute la articolul 22 ter, în special alineatul (5) al doilea paragraf din Legea privind energia electrică, care prevăd că plafonul prevăzut la articolul 6 din regulament se transpune într-o taxă pe veniturile excedentare ale producătorilor de energie electrică, atunci când caracterul excedentar al veniturilor în raport cu plafonul stabilit se stabilește pornind de la veniturile de pe piață determinate, pentru anumite instalații [conform articolului 22 ter alineatul (5) al doilea paragraf punctele 3°, 4°, 5° și 6°], pe baza prezumțiilor prezentate ca fiind relative, dar care pot fi răsturnate numai, pe de o parte, cu justificarea veniturilor reale ale acestora pentru ansamblul instalațiilor lor, inclusiv instalațiile acestora care nu intră în domeniul de aplicare al regulamentului, și, pe de altă parte, prin utilizarea întotdeauna a anumitor prezumții, împiedicând, în consecință, debitorii taxei să declare și să își valorifice veniturile reale?
- 3) Articolele 6, 7, 8 și 22 din Regulamentul 2022/1854 al Consiliului din 6 octombrie 2022 privind o intervenție de urgență pentru abordarea problemei prețurilor ridicate la energie coroborate cu principiile supremației și efectivității dreptului Uniunii și cu principiul cooperării loiale [articolul 4 alineatul (3) TUE], în special cu articolul 288 TFUE, precum și în lumina considerentelor acestuia, trebuie interpretate în sensul că se opun aplicării unor măsuri naționale adoptate după intrarea în vigoare a regulamentului menționat, precum articolul 22 ter alineatul (1) din Legea privind energia electrică, introdus prin Legea din 16 decembrie 2022, și care prevede

punerea în aplicare a sistemului de plafonare a veniturilor de pe piață obținute de producătorii de energie electrică începând cu o dată anterioară datei de 1 decembrie 2022, precum data de 1 august 2022?

Cerere de procedură accelerată

- 56 Întrucât, în cadrul examinării căilor de atac cu care este sesizată, instanța de trimitere judecă, în conformitate cu articolul 29 bis din Legea privind energia electrică, în același mod ca și în cazul procedurilor de măsuri provizorii, aceasta solicită să beneficieze de procedura preliminară accelerată, conform articolului 105 din Regulamentul de procedură al Curții.

DOCUMENT DE LUCRU